

Innst. 307 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 89 L (2012–2013)

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i reindriftsloven mv. (avvikling av områdestyrene)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Landbruks- og matdepartementet fremmer med dette et forslag til endringer i lov om reindrift (reindriftsloven) av 15. juni 2007 nr. 40. Forslaget innebærer en avvikling av ordningen med områdestyrer og overføring av områdestyrenes oppgaver til fylkesmannsembetene. Reindriftsstyret videreføres som i dag og skal bidra til å sikre samisk medvirkning i den offentlige forvaltningen av reindriften.

Områdestyrene har vært en del av den offentlige forvaltningen av reindriften i Norge siden 1979. De er kollegiale organer med fem eller syv medlemmer, som oppnevnes av fylkestinget og Sametinget i henhold til reindriftsloven § 72, jf. § 71 annet ledd. En særskilt utfordring innenfor dagens forvaltningssystem er at Reindriftsforvaltningen er en forholdsvis liten forvaltning, og uten tilknytning til annen offentlig forvaltning. Man har over tid sett at dette kan skape problemer med hensyn til blant annet habilitet og kompetanseoppbygging.

Hensikten med endringene er å få en mer oversiktlig og effektiv forvaltning, som kan inngå i et bredere faglig miljø som samlet sett gir kompetansesmessige gevinster. Overføringen av områdestyrets myndighet til fylkesmennene forutsettes å skje parallelt med en administrativ overføring av områdekantorene til fylkesmennene. Fylkesmannen vil dermed bli den statlige regionale fagmyndigheten i den offentlige forvaltningen av reindriften, jf. også fylkesmannens

tilsvarende rolle på landbruksområdet for øvrig og på miljøområdet. Dette vil bli fulgt opp i den ordinære budsjettprosessen.

Kontorene blir lokalisert der de er i dag. Det skal imidlertid gjennomføres fylkesvise prosesser, som etter omstendighetene kan gi rom for andre løsninger dersom det er enighet om at dette vil være mest effektivt og hensiktsmessig. Reindriftsforvaltningen i Alta forutsettes opprettholdt som før. Den har nå skiftet navn til Statens reindriftsforvaltning.

Når det gjelder Reindriftsstyret, er dette på linje med områdestyrene et kollegialt organ hvor Landbruks- og matdepartementet i dag oppnevner 4 medlemmer og Sametinget 3 medlemmer.

Landbruks- og matdepartementet vil fortsatt ha det overordnede faglige ansvaret for den offentlige forvaltningen av reindriften.

Samisk medvirkning og reindriftsfaglig kunnskap vil være viktig også i en ny forvaltningsmodell. Departementet vil invitere Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) til å være med og utvikle rammene for samisk og reindriftsfaglig medvirkning i en ny regional forvaltning.

1.2 Bakgrunnen for endringsforslaget

Siden 2000 er det gjennomført flere evalueringer av den offentlige forvaltningen av reindriften. Lovutvalgets vurderinger bygget blant annet på funn i en undersøkelse Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) gjennomførte på vegne av Reindriftsforvaltningen i 2000, jf. NIBR prosjektrapport 2000:16 Reindriftsforvaltningen. En evaluering av organisasjon og virksomhet. I NOU 2001:35 Forslag til endringer i reindriftsloven pekte lovutvalget særlig på utfordringer med habilitet, at reindriftsforvaltningen er for isolert fra annen offentlig forvaltning,

og at den har vanskelig for å bygge opp tilstrekkelig kompetanse.

I regjeringsplattformen for 2009–2013 sier regjeringen at den vil evaluere reindriftsforvaltningen. I den forbindelse iverksatte derfor Landbruks- og matdepartementet både en internevaluering og en omdømmeundersøkelse i 2010.

I tilknytning til internevalueringen fikk Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) i oppdrag å gjennomføre en omdømmeevaluering blant de mest sentrale etater og aktører. Hensikten var å få frem inntrykk og holdninger til den offentlige forvaltningen. De fleste mente at forvaltningen er uoversiktlig, og at konstruksjonen er komplisert. Det synes å være en oppfatning om at forvaltningen kjenner næringen og den samiske kulturen godt, men at den ikke har tilstrekkelig avstand til næringen. Videre viser nyere forskningsbaserte studier av reindriftsforvaltningen at systemet med stor grad av lokal medvirkning gjennom kollegiale styrer, også kan bidra til en rekke utilsiktede resultater. Dette omfatter mangelfull oppfølging av regulerende/inngrepene tiltak, overrepresentasjon av enkelte grupperinger og manglende legitimitet både i næringen og i samfunnet for øvrig.

Samlet sett foreligger det etter departementets syn en rekke forhold som tilsier at det er grunnlag for konkrete endringer i forvaltningen ved at ordningen med områdestyrene blir avvirket og at områdestyrets oppgaver blir overført til fylkesmannen. Samtidig skjer det en administrativ overføring av områdekontorene til fylkesmennene.

1.3 Høring

Ved Landbruks- og matdepartementets brev av 30. september 2011 ble forslag om avvikling av områdestyrene sendt på høring. Høringsfristen ble satt til 15. januar 2012. De fleste fylkesmannsembetene er positive til departementets forslag. Blant kommunene er det større variasjon. Flere organisasjoner med samisk tilhørighet er kritiske. Det samme gjelder Sametinget.

Fylkesmannsembetene i Troms, Møre og Romsdal, Nordland, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag er positive til departementets forslag. Fra flere av disse embetene vises det til den positive omorganisering i landbrukssektoren, med virkning fra 1. januar 2010, da oppgavene til fylkeslandbruksstyrene ble overført til fylkesmannen.

Fylkesmannen i Hedmark er også positiv til forslaget, men påpeker at det er åtte reindriftsfylker i landet, herunder Hedmark. Embetet er kritisk til en administrativ overføring av myndighet kun til de fem nordligste fylkene.

Sør-Trøndelag fylkeskommune ønsker i utgangspunktet ingen avvikling av områdestyrene, men ber

om at en eventuell ny organisering av reindriftsnæringen blir evaluert etter 5 år.

Det er flere høringsinstanser som er klart kritiske til forslaget. Dette gjelder i første rekke reinbeitedistriktene, en del kommuner i sentrale samiske områder, områdestyrene selv og Norske Reindriftsamers Landsforbund. Det går på mange måter et hovedskille mellom interesser i og utenfor de samiske miljøene.

Sametinget ser behov for at den offentlige forvaltningen av reindriften bedres og styrkes, men er kritiske til lovforslaget fra departementet slik det fremstår i dag. For det første er Sametinget av den oppfatning at departementet ikke har fulgt konsultasjonsprosedyrene i denne saken. De legger da vekt på at «ulike ordninger og løsninger» ikke er vurdert. Videre hevder Sametinget at mandatene for evalueringsarbeidet som departementet har begrunnet forslaget sitt med, mangler legitimitet. Sametinget har ikke vært med på denne prosessen. Departementet har heller ikke informert Sametinget på et tidlig stadium, men først etter at beslutningen var tatt.

Sametinget er videre kritiske til de funnene departementet har gjort. Sametinget er ikke enig i konklusjonene departementet trekker på bakgrunn av grunnlagsdokumentene; en isolert, lite effektiv forvaltning med lite legitimitet i samfunnet for øvrig, det utydelige skillet mellom reindrifta og den offentlige forvaltningen, og store habilitetsutfordringer i forvaltningen.

Sametinget trekker også frem at reindriftsnæringen ikke kun kan sees på som næringspolitisk. Det dreier seg også om samepolitiske spørsmål. I den forbindelse hevdes det at departementet bryter en gjeldende samepolitikk man har hatt siden sameloven av 1987. Sametinget er videre sterkt kritisk til departementets behandling av de folkerettslige forpliktelsene i denne saken.

I sin oppsummering anbefaler Sametinget at departementet stopper denne saken, og at departementet sammen med NRL og Sametinget nedsetter et utvalg for å utrede den fremtidige organiseringen av reindriftsforvaltningen. På den måten vil man kunne sikre en effektiv, handlekraftig forvaltning med bred troverdighet, tilslutning og legitimitet, særlig i reindrifta og det samiske samfunnet.

Områdestyrene i Nordland, Nord-Trøndelag, Øst-Finnmark, Vest-Finnmark, Sør-Trøndelag/Hedmark, Troms og Nord-Trøndelag er kritiske til forslaget. Kritikken går hovedsakelig på at departementet ikke har gjennomført tilstrekkelige konsultasjoner med Sametinget og NRL, og heller ikke en fullgod konsekvensutredning, en potensiell risiko for ulik praksis når hvert område nå skal inn i hvert sitt fylkesmannsembete, og at samene fratras medbestemmelse og innflytelse på forvaltningen.

Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) er kritiske til forslaget fra Landbruks- og matdepartementet, og er i det store og hele enige med Sametinget.

1.4 Departementets vurderinger

Forslaget om å avvikle områdestyrene er en del av regjeringens mål om å forenkle og effektivisere den offentlige forvaltningen av reindriften. Hensikten er i større grad å harmonisere og inkludere denne forvaltningen med annen offentlig forvaltning, og å tydeliggjøre forvaltningsstrukturen. Videre vil de foreslåtte endringene, etter departementets syn, gi en offentlig forvaltning av reindriften som blir tydelig og oversiktlig i sin struktur, oppbygging og oppgavefordeling.

I vurderingen av om områdestyrene skal avvikles, er departementet på det rene med at hensynet til samisk innflytelse og medvirkning også må veie tungt. Etter departementets syn vil den foreslåtte endringen ikke være i strid med dette hensynet. Tvert om vil en harmonisering av reindriftsforvaltningen med annen forvaltning i større grad kunne ha en inkluderende effekt med hensyn til reindriftssamiske problemstillinger. Reindriften blir en del av det øvrige samfunnet og ikke noe på siden. For øvrig vil det folkerettslige spørsmålet om samisk medbestemmelse i forvaltningen mer generelt bli vurdert som del av oppfølgingen av NOU 2007:13 Den nye sameretten.

Videre anser departementet at etablering av en form for regionale fora som bidrar til systematisk dialog mellom offentlige myndigheter og reindriften, er hensiktsmessig. Departementet vil ta initiativ til at dette er etablert innen endringene trer i kraft.

Flere har i høringsuttalelsene uttrykt en bekymring for at endringene bidrar til en «legitimitetsforskyvning» fra reindriften og over på andre interesser. Departementet deler ikke denne bekymringen, og mener at den foreslåtte løsningen på sikt vil tjene også reindriftsinteressene på en bedre måte enn med dagens ordning. Departementet påpeker også at det er svært viktig at forvaltningen ikke bare har legitimitet i reindriften, men også i samfunnet for øvrig. Både evalueringer og uavhengige forskningsresultater tyder på at ordningen med områdestyrene ikke synes å ha bidratt til dette.

Sametinget og NRL har påpekt både gjennom høringen og konsultasjonene at reindriftspolitikken er en del av samepolitikken, men at reindriftspolitikken gjennom forslaget løsrives fra denne. Etter departementets syn er det en god same- og reindrifts-politikk å legge opp til forvaltningsordninger hvor same- og reindriftspolitikken blir en naturlig del av den generelle samfunns politikken. Dette vil bidra til å gjøre ulike myndighets- og forvaltningsorganer mer bevisst på ansvaret for å ivareta samiske interesser.

Når det gjelder sanksjoner og tvangstiltak, er det ved flere anledninger påpekt at det ikke alltid er helt uproblematisk at styrer med betydelig representasjon fra reindriften skal iverksette sanksjoner overfor næringen. Departementet ser det slik at en overføring av områdestyrets myndighet vedrørende sanksjoner og tvangstiltak til fylkesmennene bidrar til at omfanget av slike problemstillinger blir redusert. Det vil også bidra til en raskere og mer effektiv håndtering av slike saker i reindriften.

Ved en avvikling av områdestyrene legger departementet til grunn at innsigelsesmyndigheten etter plan- og bygningsloven blir lagt til fylkesmannsembetene i de fylker der det foregår reindrift, og som blir berørt av et tiltak etter denne loven. Det vil etter departementets syn her ligge en stor gevinst i selve den organisasjonsmessige endringen. Fylkesmannen har betydelig kompetanse innen arealforvaltning og et særlig samordningsansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer gitt av regjering og storting. Sett i forhold til dagens system, er departementet av den mening at fylkesmannen i større grad kan sikre at kommunene og fylkeskommunene ivaretar sitt ansvar for reindriften.

Ut fra en helhetlig vurdering mener departementet at forslaget om å avvikle områdestyrene er helt avgjørende for å forenkle og effektivisere forvaltningen av reindriften. For å sikre at næringen blir involvert på en tilfredsstillende måte, må det imidlertid etableres hensiktsmessige rutiner for kontakt mellom det regionale forvaltningsleddet og reindriften.

Reindriftsstyret med dagens system for oppnevning videreføres. Reindriftsstyret blir klageorgan for vedtak etter reindriftsloven fattet av fylkesmannen. Det faglige ansvaret for reindriftsforvaltningen vil fremdeles ligge under Landbruks- og matdepartementet.

Landbruks- og matdepartementet kan ikke se at det foreligger noe grunnlag for å utsette saken til Stortingets høstsesjon slik Sametinget ber om under plenumsbehandlingen 1. mars 2013. Det er etter Landbruks- og matdepartementets syn ikke grunn til å tro at fortsatte drøftelser om disse spørsmålene, med det utgangspunktet som er reflektert i Sametingets vedtak, vil lede fram til noen enighet. For øvrig er departementet ikke enig med Sametinget i påstanden om at konsultasjonsprosedyrene ikke er fulgt i denne saken. I den forbindelse vises til omtalen av konsultasjonene under punkt 5 i proposisjonen.

1.5 Økonomiske, administrative og miljømessige konsekvenser

Bruken av kollegiale organer i reindriften innebærer en forholdsvis ressurskrevende saksbehandling og betydelige driftsutgifter. Ved at områdestyrets oppgaver overføres til fylkesmannen, får man en

direkte saksbehandling hvor det ikke må skje saksforberedelse overfor et organ som igjen skal treffe beslutningen. Områdestyrets driftsutgifter faller også bort.

Et annet område hvor departementet forventer en effektiviseringsgevinst ved en administrativ overføring av områdekantorene, er i kommunale og fylkeskommunale planprosesser. Dette har sammenheng med at områdestyrenes behandling av plansaker til tider har forsinket prosessen.

Generelt skjer det en effektivisering ved at viktige sektorinteresser mer samlet blir gjenstand for vurderinger og oppfølging i Fylkesmannens regi ved at fylkesmannen får større nærhet også til reindriften.

Det må imidlertid påregnes en del utgifter til kompetansehevede tiltak og i noen grad når det gjelder samisk språk.

Utgifter knyttet til endringene i reindriftsloven forutsettes dekket innenfor berørte departementers eksisterende budsjettammer.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Framskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Torgeir Dahl og Svein Flåtten, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Prop. 89 L (2012–2013) om endringer i reindriftsloven av 15. juni 2007 nr. 40, som innebærer en avvikling av ordningen med områdestyrer og overføring av områdestyrenes oppgaver til fylkesmannsembetene, og støtter dette.

Komiteen har merket seg at Reindriftsstyret videreføres som i dag og skal bidra til å sikre samisk medvirkning i den offentlige forvaltningen av reindriften. Komiteen har også merket seg at Landbruks- og matdepartementet vil invitere Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund til å være med og utvikle rammene for samisk og reindriftsfaglig medvirkning i en ny regional forvaltning. Komiteen viser videre til at Reindriftsforvaltningen i Alta forutsettes opprettholdt som før, men med navnet Statens reindriftsforvaltning.

Komiteen har videre merket seg at det ikke er oppnådd enighet med Sametinget gjennom konsultasjonsordningen om de endringer som nå gjøres, og at Sametinget har bedt om at saken utsettes til høsten 2013 for å få tid til å gjennomføre nye konsultasjoner. Komiteen støtter at det nå må fattes beslutning om

hvordan statens forvaltning av reindriften skal organiseres.

Komiteen viser til at det den 29. april 2013 var møte mellom representanter for komiteen og representanter for Sametinget, der det ble bedt om at saken sendes tilbake til regjeringen.

Komiteen viser til at hensikten med de endringer som nå foreslås er å få en mer oversiktlig og effektiv forvaltning, som også kan inngå i et bredere faglig miljø. Etter komiteens syn vil dette kunne gi kompetansemessige gevinster i hele forvaltningen.

Komiteen støtter de endringer i reindriftsloven som er foreslått i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til «Internevaluering av den offentlige forvaltningen av reindriften i Norge», en rapport fra januar 2011 fra en arbeidsgruppe oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet, ledet av assisterende fylkesmann i Finnmark, Tor Stafnes. Rapporten konkluderer med at:

«Det er, som det framkommer av dette materialet, trekk ved den offentlige forvaltningen av reindriften som klart må oppfattes som store utfordringer. Blant annet handler disse om forhold knyttet til dagens dialog og samarbeid både mellom de ulike nivåene i administrasjon og styringsorgan, og mellom administrasjon og styrer. Dette gjelder også i forhold til måloppnåelse i reindriftpolitikken og aksept for og legitimiteten til reindriften i samfunnet for øvrig. Omdømmeevalueringen viser videre at samfunnet generelt oppfatter den offentlige forvaltningen av reindriften både som uoversiktlig og med uklare ansvarsforhold, og at det er vanskelig for svært mange å se skillet mellom forvaltning og næring.»

Disse medlemmer viser til at arbeidsgruppen mente det var viktig at Landbruks- og matdepartementet nå griper fatt i resultatene fra omdømmeundersøkelsen i den hensikt å se på forbedringspotensialet i dagens forvaltningsapparat. Arbeidsgruppen pekte på flere tiltak for å forbedre offentlig forvaltning av reindriften, herunder å

- etablere et nytt system for bedre samhandling mellom reindrift og annen offentlig forvaltning i arealsaker
- styrke og sikre reindriftsfaglig kunnskap og innsikt i styringsorganene
- videreutvikle eksisterende rutiner for å unngå habilitetsproblemer innenfor modellen med omfattende medbestemmelse. For å forhindre at samfunnet for øvrig oppfatter offentlig forvaltning av reindrift som inhabil, må skillet mellom forvaltning og næring tydeliggjøres
- det er behov for å styrke lokalkantorene og hovedkontoret i Alta med personell og kompe-

tanse. Behov for gjennomgang av oppgaveporteføljen til de ulike nivåene, herunder vurdere å opprette en egen feltenhet for raskt å effektivere vedtak etter 2007-loven og ivareta ressurskontroll etc.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre ser utfordringer knyttet til reindriftsnæringen, og disse medlemmer vil særlig peke på at overbeite både kan ødelegge naturen og medfører lidelser for sultne og utmattede dyr. Disse medlemmer mener også at dette er utfordringer som må løses dersom reindriftsnæringen skal overleve på lang sikt. Disse medlemmer mener derfor det er nødvendig at økologisk bærekraft kan prioriteres foran økonomisk og kulturell bærekraft. Uten en økologisk bærekraftig reindriftsnæring vil den ikke på lang sikt være verken økonomisk eller kulturelt bærekraftig.

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

«I lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde:

For det samiske reinbeiteområdet skal loven legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig, og hvor økologisk bærekraft skal være overordnet økonomisk og kulturell bærekraft. For å nå disse mål skal loven gi grunnlag for en hensiktsmessig organisering og forvaltning av reindriften. Reindriften skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er grunn til å stille spørsmål ved internkontrollen i reindriftsforvaltningen, noe Riksrevisjonen har gjort ved flere anledninger, sist ved Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig reindrift i Finnmark, jf. Dokument 3:14 (2011–2012), hvor det under punkt 6.2 fremkommer følgende:

«Reindriftsloven og de årlige reindriftsavtalene er de sentrale virkemidlene for å nå målene om en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Undersøkelsen viser at virkemiddelbruken ikke har sikret en bærekraftig reindrift.

Videre viser undersøkelsen at virkemidlene i liten grad er samordnet for å sikre en effektiv virkemiddelbruk, og at dette får konsekvenser for måloppnåelsen.

I henhold til reindriftsloven skal det utarbeides bruksregler med øvre reintall. Bruksregler er en for-

utsetning for at bestemmelser om øvre reintall og beitebruk kan følges opp. Landbruks- og matdepartementet har i for liten grad lagt til rette for at bruksreglene er blitt utarbeidet i tråd med reindriftsloven. Undersøkelsen viser at det har tatt fire og et halvt år å utarbeide bruksregler med øvre reintall. Videre viser undersøkelsen at Reindriftsstyret og Statens reindriftsforvaltning ved oppstart av saksbehandlingen i forbindelse med fastsettelse av øvre reintall manglet avklaringer fra Landbruks- og matdepartementet knyttet til saksbehandlingen.

Undersøkelsen viser at det øvre reintallet i liten grad er fastsatt med bakgrunn i alle årstidsbeitene, slik reindriftsloven forutsetter. Et reintall som ikke er tilpasset årstidsbeitene, vil ikke være økologisk bærekraftig. Det er derfor behov for at distriktene utarbeider bruksregler også for vintersidaene slik reindriftslovens § 60 gir adgang til, og at neste generasjons bruksregler for sommerbeitene tar hensyn til beitekapasiteten for alle årstidsbeitene.

For å få til reintallsreduksjon skal det utarbeides reduksjonsplaner. Undersøkelsen viser at verken Landbruks- og matdepartementet, Reindriftsstyret eller Statens reindriftsforvaltning har utarbeidet planer eller strategier for hvordan reduksjonsplanene skal utarbeides og følges opp. Landbruks- og matdepartementet må sørge for at Statens reindriftsforvaltning sikrer at siidaene utarbeider reduksjonsplaner, og at disse følges opp. Departementet har heller ikke sørget for at de virkemidler som finnes i reindriftsloven og i reindriftsavtalen, er blitt brukt i tilstrekkelig grad, herunder bruk av sanksjoner for å sikre at målet om bærekraftig reindrift realiseres.

Videre viser undersøkelsen at beitebruk i liten grad er avklart i distriktenes bruksregler. Manglende avklarte beiterettigheter gjør dette arbeidet vanskelig. Arbeidet med å avklare beiterettighetene, blant annet i domstolene, må ikke være til hinder for arbeidet med å redusere reintallet i henhold til bruksreglene.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at overføringen av områdestyrets myndighet til fylkesmennene forutsettes å skje parallelt med en administrativ overføring av områdekontorene til fylkesmennene. Fylkesmannen vil dermed bli den statlige regionale fagmyndigheten i den offentlige forvaltningen av reindriften, jf. også fylkesmannens tilsvarende rolle på landbruksområdet for øvrig og på miljøområdet.

Dette medlem frykter det kan oppstå en uheldig dobbeltrolle når Fylkesmannen blir tillagt innsigelseskompetansen i saker om iverksetting av tiltak ved uenighet mellom grunneier/bruksberettiget og reindriften (§ 63 i gjeldende lov), samtidig som Fylkesmannen er meklings- og klageinstans i arealplansaker. Dette medlem imøteser en evaluering etter 3 år, og ønsker at en slik evaluering også innebærer en gjennomgang av hvorvidt en slik interessekonflikt har vært en utfordring.

Dette medlem har merket seg innvendingene fra Sametinget når det gjelder konsultasjonsprosedyrene i denne saken, og at Sametinget er av den opp-

fatning at informasjon har kommet for sent og at Sametinget har blitt utelatt av prosessen.

Dette medlem understreker at det er viktig at det bestrebes en fortsatt god dialog med Sametinget.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

I lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde:

For det samiske reinbeiteområdet skal loven legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig, og hvor økologisk bærekraft skal være overordnet økonomisk og kulturell bærekraft. For å nå disse mål skal loven gi grunnlag for en hensiktsmessig organisering og forvaltning av reindriften. Reindriften skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å fatte følgende

vedtak til lov

om endringer i reindriftsloven mv.

I

I lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal uttrykkene «områdestyret» og «Områdestyret» erstattes med henholdsvis «fylkesmannen» og «Fylkesmannen»:

§§ 11, 12, 14, 15, 16, 18, 33, 43, 46, 48, 50, 56, 57, 58, 59, 63, 65, 73, 76, 77 og 78.

§ 23 annet ledd skal lyde:

Bruk av terrenggående kjøretøy på bar mark skal begrenses mest mulig og skal så langt mulig foregå i faste løyper. Motorisert ferdsel eller flyging inn i område fredet i medhold av *naturmangfoldloven* skal foregå i samsvar med fastsatte forskrifter om vern.

Nærmere regler om slik ferdsel i fredet område kan fastsettes ved forskrift av vedkommende forvaltningsmyndighet i samråd med *distriktsstyret*.

§ 24 tredje ledd skal lyde:

Gjerder og anlegg som ikke er i samsvar med første eller annet ledd, kan *fylkesmannen* kreve fjernet eller endret av den som er ansvarlig. Er dette ikke etterkommet innen en fastsatt frist, kan *fylkesmannen* iverksette riving eller endring *umiddelbart*. Utgifter ved tiltak etter dette ledd skal bæres av den ansvarlige og er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 37 skal lyde:

§ 37 Merkenemnd og klagenemnd

I hvert samiske regionale reinbeiteområde velges en merkenemnd på minst tre og høyst fem medlemmer fra ulike reinbeitedistrikter, med personlige varamedlemmer. Medlemmene og varamedlemmene velges av distriktslederne. *Fylkesmannen* utpeker sekretær for nemnda. Reindriftsstyret oppnevner en klagenemnd.

§ 38 første ledd skal lyde:

Alle reinmerker skal godkjennes av merkenemnda før de tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet. Godkjente reinmerker i det regionale reinbeiteområdet registreres hos *Statens reindriftsforvaltning*. Reinmerket skal ha en slik form at forveksling eller misbruk ikke kan finne sted. Merkenemnda skal, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker, blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien.

§ 58 første ledd annet punktum skal lyde:

Fylkesmannens behandling skal, foruten en kontroll med at lovens regler for utarbeidelse av bruksregler er fulgt, også omfatte en vurdering av om bruksreglene gir grunnlag for en økologisk bærekraftig reindrift i distriktet.

§ 61 skal lyde:

§ 61 Beitetider

Der det er nødvendig for vern av årstidsbeitene, kan *fylkesmannen* fastsette beitetider for de ulike årstidsbeitene. Leder av siidaandel skal påse at rein i lederens flokk ikke oppholder seg på beiteområder i strid med disse reglene.

Der forholdene gjør det nødvendig, kan beitetidene fravikes etter tillatelse av *fylkesmannen*. Det gjelder også beitetider fastsatt etter § 59.

§ 62 fjerde ledd skal lyde:

Kommune, fylkeskommune og fylkesmann bør orienteres om planarbeidet og skal gjøres kjent med hovedinnholdet i planen før den vedtas. Kommune, fylkeskommune og fylkesmann, samt berørte nabo-distrikter, skal få tilsendt den vedtatte *planen*.

§ 71 første ledd skal lyde:

Det opprettes et reindriftsstyre på syv medlemmer med personlige varamedlemmer der fire av medlemmene med varamedlemmer oppnevnes av Kongen og tre medlemmer med varamedlemmer oppnevnes av Sametinget. Reindriftsstyret er faglig rådgiver for *Statens reindriftsforvaltning*, reinforskningen og rettledningstjenesten, og skal behandle de saker som følger av loven her samt etter Kongens nærmere bestemmelser. Reindriftsstyrets virkeområde kan avgrenses til å omfatte reindrift innenfor det samiske reinbeiteområdet.

§ 72 oppheves.

§ 75 skal lyde:

§ 75 Pålegg om opphør av ulovlig forhold

Drives virksomhet i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov eller vedtak gjort i medhold av disse bestemmelser, skal reindriftsstyret eller *fylkesmannen*, når offentlige interesser tilsier det, gi nødvendige pålegg for å bringe det ulovlige forholdet til opphør, herunder pålegg om retting og fjerning av ulovlig oppførte hytter og anlegg mv. Slike tiltak kan kreves gjennomført innen en nærmere fastsatt frist. Reindriftsstyret kan delegerer sin myndighet etter paragrafen her til *Statens reindriftsforvaltning*.

§ 79 skal lyde:

§ 79 Tvangstiltak

Reindriftsstyret eller *fylkesmannen* kan, dersom pålegg etter § 75 ikke er etterkommet, og andre tiltak ikke anses formålstjenlige, gjøre vedtak om tvangstiltak. Vedtak om tvangstiltak kan gå ut på

1. at det foretas nødvendig arbeid og kontroll for å få gjennomført pålegg om samling, skilling, merking, utdriving og telling av rein,
2. avliving av rein hvor utdriving ikke har latt seg gjennomføre,
3. reduksjon av antallet rein i en siidaandel,
4. riving av ulovlig oppsatte hytter, gjerder eller anlegg.

Reindriftsstyret kan delegerer sin myndighet til å treffe vedtak om tvangstiltak etter første ledd nr. 1 og 2 til *Statens reindriftsforvaltning*.

Vedtak etter første ledd er tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13. Vedtakene fullbyrdes etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13-14. Reindriftsstyret og *fylkesmannen* kan begjære tvangsfullbyrdelse. Vedtak etter første ledd nr. 1 kan iverksettes uten at det er nødvendig å bringe saken inn for namsmyndighetene.

Utgifter ved tiltak etter paragrafen her skal bæres av reineieren og er tvangsgrunnlag for utlegg.

II

I lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser gjøres følgende endringer:

§ 10 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved leting i Finnmark skal leter i tillegg skriftlig varsle Sametinget, Finnmarkseiendommen som grunneier, *fylkesmannen* og distriktsstyret for reindriften.

§ 13 fjerde ledd skal lyde:

I Finnmark skal Direktoratet for mineralforvaltning orientere grunneieren, Sametinget, *fylkesmannen*, distriktsstyret for reindriften og kommunen om tillatelsen.

§ 17 fjerde ledd skal lyde:

Ved behandlingen av søknaden skal Direktoratet for mineralforvaltning gi grunneieren, Sametinget, kommunen, *fylkesmannen* og distriktsstyret for reindriften anledning til å uttale seg.

§ 18 annet ledd skal lyde:

I Finnmark skal undersøker i tillegg skriftlig varsle Sametinget, *fylkesmannen*, og distriktsstyret for reindriften. Når det er praktisk mulig, skal siidaene, jf. reindriftsloven § 51, varsles muntlig.

III

I lov 21. desember 1984 nr. 101 om reindrift i kommunene Meldal, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal skal § 4 annet ledd første punktum lyde:

Reindriften i området som omfattes av denne lov skal høre inn under *Fylkesmannen i Sør-Trøndelag*. Det skal velges et eget tillitsmannsutvalg.

IV

I lov 9. juni 1972 nr. 31 om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 9. juni 1972 nr. 31 om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige (*grensereinbeite*loven)

I følgende bestemmelser skal uttrykkene «reindriftsagronom», «reindriftsagronomen» og «Reindriftsagronomen» erstattes med henholdsvis «fylkesmann», «fylkesmannen» og «Fylkesmannen»:

§§ 10, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 34, 37, 39, 41, 45, 49, 51, 54 og 55.

I §§ 39 og 47 skal uttrykket «reindriftssjefen» erstattes med «Statens reindriftsforvaltning».

V

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i næringskomiteen, den 16. mai 2013

Terje Aasland

leder

Arne L. Haugen

ordfører